

Studeren met autisme

Uitgave: Autismenetwerk Fontys Hogescholen

(auteur: drs. N. Schloen, studentendecaan)

LEERSTOFVERWERKING EN AANTONEN COMPETENTIES

Een handreiking voor het voeren van gesprekken voor en met studenten met een autismespectrumstoornis

Vanwege executieve disfunctie ervaren studenten met ASS moeilijkheden met vaardigheden als het wisselen en verdelen van aandacht over meerdere onderwerpen tegelijk. De leerstof wordt ervaren als een verzameling nauwelijks of weinig samenhangende onderdelen, waardoor ze vaak niet in staat zijn een onderscheid te maken tussen wat wél of juist níet verwerkt of onthouden moet worden. Niet alleen is het plannen van en beginnen aan een afzonderlijke studietaak moeilijk, ook het tussentijds stoppen en afronden van de uit te voeren (deel-)taak wordt belemmerd. Zij kunnen namelijk vaak pas stoppen nadat alles is afgerond. Omdat zij ook méér tijd nodig hebben voor het verzamelen en verwerken van informatie, kan het uitvoeren van opdrachten langer duren. Dat geldt óók voor het beantwoorden van (mondelinge) vragen!

Waarbij is hulp nodig?

- Het verduidelijken van de samenhang tussen de diverse studieonderdelen binnen het studieprogramma.
- Het verzamelen (zelfstandig of in groepsverband) en verwerken (bestuderen) van de leerstof.
- Het tussentijds controleren van de uit te voeren of uitgevoerde studietaken.
- Het opstellen, uitvoeren en evalueren van een POP/PAP.
- Het verduidelijken van verwachtingen (eindresultaten) m.b.t. het uitvoeren van opdrachten (open, gesloten).
- Het voorbereiden en deelnemen aan toetsen/tentamens.
- Het onderscheiden van hoofd- en bijzaken in de leerstof, het maken van aantekeningen en samenvattingen, het schrijven van verslagen en werkstukken.
- Het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van presentaties.
- Het voorbereiden, uitvoeren en controleren van praktijkopdrachten/stages.
- Het signaleren van knelpunten, moeilijkheden en het bepalen van passende oplossingen.
- Het selecteren van de benodigde aanpassingen (zie “overzicht aanpassingen”).

Nuttige Tips:

- Raadpleeg de decaanwijzers 'Studievaardigheden' en 'Studieproblemen':
<http://www.fontys.nl/studentenvoorzieningen/decaanwijzers.364349.htm>
- Gebruik bij stages de 'Stagewijzer: aanvullende informatie over studeren en autisme'.
- Organiseer het oefenen van (delen van) presentaties eerst in kleiner groepsverband.
- Geef tijdens lessen duidelijk aan welke leerstof (aantekeningen) van belang is.
- Gebruik bij het beschrijven en verduidelijken van (deel-)opdrachten een logisch opgebouwd stappenplan, bijvoorbeeld volgens de SMART-methode.
- Controleer tussentijds de voortgang van de werkzaamheden.
- Gebruik visuele (geschreven) instructies bij bijvoorbeeld toetsen. (Wat te doen indien vraag/opdracht 1 niet beantwoord kan worden?).
- Oefen geduld en geef voldoende tijd voor het laten bedenken van een antwoord.
- Selecteer de benodigde aanpassingen (zie bijlage voor overzicht).
- Complimenteer studenten regelmatig n.a.v. behaalde studiesucces(-jes).
- Gebruik de schalen en richtvragen behorend bij het onderwerp leerstofverwerking en aantonen competenties. (zie "Hulpmiddel: gebruik van schalen").
- Regel een studiemaatje.
- Maak een keuze uit het overzicht aanpassingen.

Overzicht aanpassingen

Uit ervaring blijkt dat veel studenten met ASS behoefte hebben aan één of meer van de volgende aanpassingen m.b.t. leerstofverwerking en aantonen competenties:

- Het in voorkomende situaties hulp bieden bij het verduidelijken, afbakenen en eventueel herformuleren van (open) opdrachten m.b.v. een duidelijk en uitvoerbaar stappenplan (bijvoorbeeld volgens de SMART-methode).
- In situaties waarin presenteren aan de orde is: het vooraf regelen en begeleiden van oefenmogelijkheden in kleine(-ere) groepen.
- Extra toets-/tentamentijd.
- In direct overleg met de betrokken docent of studieloopbaanbegeleider: het aanbieden van herkansingen op gunstige (= haalbare) tijdstippen.
- Daar waar nodig en mogelijk: het tijdig, bijvoorbeeld voorafgaand aan onderwijsleersituaties, beschikbaar stellen van onderwijsmateriaal zoals PowerPoint, samenvattingen, afdrukken transparanten, overzichten e.d.
- Daar waar nodig en mogelijk: het vervangen van onderwijsleersituaties zoals colleges, workshops, lessen, tentamens e.d. door het aanbieden van alternatieve onderwijsvormen zoals begeleide zelfstudie, informatie uitwisselen via e-mail en/of het telefonisch beantwoorden van studievragen. Hieronder valt ook het vervangen van opdrachten door alternatieve vormen, bijvoorbeeld schriftelijke i.p.v. mondelinge opdrachten.
- Het waar nodig en mogelijk in overleg met de betrokken docent(-en) regelen van proeftentamens en het beschikbaar stellen van antwoordmodellen i.v.m. het zelfstandig controleren van antwoorden op opdrachten.
- Het waar mogelijk voorzien in een aangepaste uitvoering van praktische opdrachten (practica). Bijvoorbeeld door: het organiseren van samenwerking met een medestudent (studiemaatje) gedurende de uitvoering van de opdracht.

- Het bieden van hulp bij het regelen/aanwijzen van een vast studiemaatje bij het volgen van het onderwijsprogramma en de uitvoering van (deel-)opdrachten.
- Eventueel nog aanpassingen toevoegen m.b.v. “Studietips”:
<http://www.handicap-studie.nl/ik-studeer-of-ga-studeren/Studeren/Studietips/index>

Hulpmiddel: gebruik van schalen

Schalen zijn nuttige hulpmiddelen tijdens gesprekken en kunnen situaties en bijbehorende hulpvragen inzichtelijk en concreet maken. Met behulp van schalen (scores!) kunnen ontwikkelingen gevolgd worden en telkens gebruikt worden als ‘beginpunt’ voor vervolgesprekken. De schaalindeling (bijvoorbeeld 1 ---- 10) staat niet voor ‘goed’ of ‘slecht’, maar geeft een persoonsgebonden indicatie (betekenis) van de huidige stand van zaken. Vanzelfsprekend moet het toepassen en benoemen van schalen verder aangepast worden aan de individuele situatie.

Enkele voorbeelden van schalen:

“Tevredenheid met mijn studievaardigheden”

Anders gezegd: ik ben tevreden met mijn manier van het verwerken van de studiestof; ik ben tevreden met mijn manier van het voorbereiden van toetsen/tentamens en ik kan de toetsen/tentamens goed uitvoeren.

- 1 staat voor: ik ben erg ontevreden
- 5 staat voor: neutraal
- 10 staat voor: ik ben erg tevreden.

“Grip op mijn studievaardigheden”

Anders gezegd: ik ben tevreden met mijn grip op mijn studievaardigheden en mijn studievaardigheden zijn voldoende ontwikkeld voor deze studie.

- 1 staat voor: ik ben erg ontevreden
- 5 staat voor: neutraal
- 10 staat voor: ik ben erg tevreden.

Na het bepalen van de score (in hele, halve of decimale cijfers):

- Wat maakt het dat je deze score geeft?
- Ben je tevreden met de gegeven score?
- Wat zou volgens jou moeten veranderen tussen nu en x-tijd zodat je score een half puntje hoger zou worden?
- Wie/wat kan jou daarbij helpen die score te bereiken of te verbeteren?
- Wat zou hij/zij kunnen doen zodat jouw score een half puntje hoger wordt?

Alternatieve aanpak:

- Noem een concrete activiteit die jij kunt uitvoeren zodat je score een half puntje hoger wordt. Noem nog een activiteit.....
- Noem een concrete activiteit die jouw begeleider kan uitvoeren zodat jouw score een half puntje hoger wordt. Noem nog een activiteit.....

